

Posudek školitelky na diplomovou práci Bc. Zuzany Hanajové *Překlad staročeské literatury a jeho využití ve středoškolské výuce literatury na příkladu Legendy o svaté Kateřině*

U diplomové práce Zuzany Hanajové oceňuji už sám výběr tématu. Problematika převodu („překlady“) staročeských textů do nové, resp. současné češtiny je totiž zatím v paleoohemistice – na rozdíl od mediévistických filologií jiných vernakulárních, především tzv. velkých evropských jazyků – bohužel jen minimálně odborně reflektovaná; podobně lze konstatovat, že v edičních plánech českých renomovaných nakladatelství takovýto typ překladové literatury (s výjimkou několika pozoruhodných počinů zejména staršího data) není prakticky vůbec zastoupen. Jeho potřebu nicméně ukazuje aktuální situace středoškolské výuky literatury, při níž se na drtivé většině středních škol v ČR mj. právě z důvodů jazykové bariéry (neznalosti staré češtiny) na čtení a interpretaci staročeských literárních děl už téměř zcela rezignovalo. Obdobně alarmující se stává vydavatelská praxe některých českých obskurních nakladatelství, která – byť v dobře míněné snaze zpřístupnit vybraná kanonická díla „staré“ česky psané literatury – tato díla v poslední době stále častěji zveřejňují v různě jazykově „modernizovaných“ verzích, pořízených ovšem bohužel vesměs s nevalnou úrovní kvality, bez potřebných jazykových znalostí a překladatelských kompetencí.

Nesporně užitečnou součástí diplomové práce Z. Hanajové je první část, v níž se její autorka snaží shromáždit všechny doposud publikované texty na téma (ne)překládání staročeské literatury do současné češtiny. Je příznačné, že takto tematicky vymezená skupina je nepočtená, a navíc žánrově značně disparátní (ankety, diskuse, ediční plán, recenze vydaných překladů staročeských literárních děl) a že jde vesměs o texty vzniklé takřikajíc na okraji odborného diskursu; jejich vznik byl totiž převážně iniciován konkrétními nakladatelskými počiny či školskými potřebami (viz diskuse o středoškolské výuce staročeské literatury). Škoda jen, že diplomantka zůstala víceméně u evidujícího popisu těchto pramenů a nenabídla jejich komplexnější analýzu.

Vzhledem k učitelskému zaměření svého studia českého jazyka a literatury se Z. Hanajová rozhodla pojmout zvolené téma primárně didakticky, s ohledem na aktuální potřeby středoškolské výuky literatury. Vybrala si k tomu jedno konkrétní dílo staročeské literatury, u něhož již existují jeho překlady do nové češtiny, a sice staročeský Život sv. Kateřiny, a pokusila se zanalyzovat příslušný učební materiál, který je k dispozici, tj. zejména středoškolské čítanky a pracovní listy obsahující staročeskou kateřinskou legendu. Také v tomto případě by si diplomantkou shromážděný materiál zasloužil podrobnější kritickou reflexi, a to i s pomocí příslušné sekundární literatury.

Jako součást této reflexe lze nicméně vnímat poslední části diplomové práce, v níž Zuzana Hanajová nabídla vlastní výukový materiál v podobě příprav tří vyučovacích hodin. Ten obsahuje návrhy práce jak se staročeským originálem kateřinské legendy, tak s jeho novočeským překladem pořízeným Jiřím Pelánem na počátku 80. let 20. století, jakkoli by bylo možné tyto návrhy ještě dále propracovávat, s větším využitím znalostí jednak mediévistických, jednak obecně literárněteoretických.

I přes uvedené dílčí výhrady diplomovou práci Zuzany Hanajové **doporučuji** k obhajobě a především vzhledem k jejímu „průkopnickému“ charakteru ji navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Praze 7. června 2024

Mgr. Marie Škarpová, Ph.D.